

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๕๕/๒๕๕๑

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

๑. มีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่
๒. กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องถูกยุบตามมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ความเห็น

สำหรับประเด็นที่ ๑ ข้อเท็จจริงได้ความว่า พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้รับการจัดแจ้งจัดตั้งพรรคจากนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะต้องทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด ทั้งนี้ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ตามความในมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเรื่องวิธีการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๔ และข้อ ๕ และเมื่อใกล้จะครบกำหนดการรายงานในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งจะต้องรายงานภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือแจ้งเตือนพรรคการเมืองรวมทั้งพรรคการเมืองผู้ถูกร้องให้ดำเนินการทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๐ ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ โดยพรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ต่อมาพรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ที่ กททค ๐๑๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๑ ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปยังนายทะเบียนพรรคการเมือง

แต่ปรากฏว่ารายงานดังกล่าวมิได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค จึงเป็นการไม่ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้มีหนังสือแจ้งพรรคการเมืองผู้ถูกร้องดำเนินการให้ถูกต้อง ครั้งแรกตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/ว ๗๑๖ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ กำหนดให้ดำเนินการให้ถูกต้องและแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และครั้งสุดท้ายได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/ว ๑๐๕๓ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๑ แจ้งให้ดำเนินการให้ถูกต้องและแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๑ อันเป็นวันที่ได้รับหนังสือ แต่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการภายในกำหนดดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายแล้ว ในเรื่องนี้ พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ขณะที่ได้รับหนังสือแจ้งตั้งแต่ฉบับแรก คณะกรรมการบริหารพรรคได้พากันลาออกจากสมาชิกพรรคไปหมดแล้ว กรณีจึงไม่มีผู้รับผิดชอบที่จะดำเนินการตามหนังสือของนายทะเบียนได้ เห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวไม่เป็นเหตุทำให้การกระทำของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องพ้นความรับผิดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากพรรคได้ทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว การที่นายทะเบียนแจ้งให้แก้ไขก็เป็นการใช้อำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒ วรรคสอง กล่าวคือ เพื่อให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคให้ถูกต้องตามกฎหมายและจัดส่งให้นายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนดต่อไป และแม้จะฟังว่า คณะกรรมการบริหารพรรคได้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะก็ตาม แต่ตามข้อบังคับพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๐ วรรคท้าย ได้กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่านายทะเบียนพรรคการเมืองจะตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ ฉะนั้นเมื่อไม่ปรากฏว่ามีการแจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องและนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งตอบรับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒ วรรคสอง (๕) ประกอบมาตรา ๔๑ วรรคสอง จึงต้องถือว่า กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องยังคงต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพรรคการเมืองผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการตามคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง และไม่ได้แจ้งเหตุผลอันสมควรให้นายทะเบียนทราบจนเกินกำหนดระยะเวลา การกระทำของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องจึงเป็น

การฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นเหตุที่ต้องยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น

สำหรับประเด็นที่ ๒ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง ... ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” บทบัญญัติมาตรานี้เป็นผลอันสืบเนื่องมาจากพรรคการเมืองต้องยุบเพราะมีการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เมื่อพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องยุบ ศาลรัฐธรรมนูญย่อมต้องมีคำสั่งตามมาตรา ๕๗ ดังกล่าวข้างต้นโดยไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงมีความเห็นให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง และมีคำสั่งห้ามผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องยุบไป

นายวสันต์ ตรีอยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ